

Европейски икономически и социален комитет

Обща селскостопанска политика (ОСП)

Условна подкрепа за предложенията на комисаря Чолош за реформа на земеделските стопанства

В годината, в която се навършват 50 години от създаването на Общата селскостопанска политика на ЕС (ОСП), Европейският икономически и социален комитет (ЕИСК) посрещна с интерес законодателните предложения на Комисията и отбеляза, че някои – макар и далеч не всички – от предложенията, направени в предишните му становища, са взети под внимание. Най-важно е, че както Комитетът неведнъж е заявявал, в бъдеще ОСП трябва да бъде водена от решимост да се отстоява европейският селскостопански модел, основан на принципите на продоволствена независимост, устойчивост и откликване на реалните потребности на селскостопанските производители и потребителите.

Според ЕИСК европейският селскостопански модел не може да функционира при световните пазарни цени и условия и това не идва даром. Като отчита усилията на Комисията за изграждане на ново партньорство между Европа и селскостопанските ѝ производители, ЕИСК счита, че независимо от факта, че предложенията са в правилната посока, те все пак трябва да претърпят съществени корекции в редица области.

Един от положителните аспекти на новата реформа, предложена от Европейската комисия, са усилията за намаляване на разликите между равнището на подкрепата, получавана от селскостопанските производители в различните държави членки. Основните характеристики на бъдещата ОСП по отношение на преразпределянето на финансовите ресурси между държавите членки трябва да бъдат балансираност, справедливост и прагматичен дух, като се отчита различната ситуация в селскостопанския сектор в различните държави членки.

По-силен екологичен акцент в ОСП

За да засилят политиката си за развитие на селските региони, на държавите членки се предоставя възможност да прехвърлят средства от пакета си за директни плащания (I стълб) към пакета си за развитие на селските райони (II стълб). Същевременно държави членки, в които равнището на прякото подпомагане остава под 90 % от средното за ЕС, следва да имат право да прехвърлят средства от пакета си за развитие на селските райони към пакета си за директни плащания. Такива решения следва да се вземат в рамките на определени граници, еднократно и за целия срок на прилагане на регламента. Освен това ЕИСК иска Комисията да повиши от 5% на 10% гъвкавостта за прехвърляне на средства от първи към втори стълб.

Компонентът за „екологизиране“ на първи стълб е начин за създаване на по-силна и по-явна връзка между директните плащания и съобразени с околната среда обществени блага, произведени от селското стопанство. Поддържането на биологично разнообразие е ключова задача, която представлява не само етично и морално задължение, но има и стратегическо значение в дългосрочен план. Съществуват достатъчно икономически основания, които налагат бързи и ефективни действия.

От друга страна втори стълб следва да отразява огромния проблем, свързан със сушата, ерозията на почвата и опустиняването на южните и средиземноморските региони на ЕС и поради това ЕИСК препоръчва да бъде изготвена специална мярка за решаване на този въпрос. Същевременно, обаче, следва да се държи сметка за допълнителните разходи в северните държави членки за дренаж на селскостопански земи.

На пазара

ЕИСК напомня на Комисията, Парламента и Съвета, че поради крайната променливост на цените, която се наблюдава в последните години, са необходими по-ефективни инструменти за управление на пазара. Освен това призовава за по-добро координиране на търсенето и предлагането и за коригиране на баланса на пазарните сили по веригата за снабдяване с храни. Съгласно Договора една от целите на ОСП е стабилизирането на пазара. Важно е пазарите да са стабилни. Поради това ЕИСК смята, че пазарните инструменти трябва да бъдат много по-амбициозни, за да се избегнат твърде силни ценови колебания.

Тъй като 15 търговски вериги вече контролират 77% от пазара на хранителни продукти в ЕС-27, са необходими усилия, за да се балансира търговското предлагане спрямо пазарната сила на дистрибуторите. Трябва да се помисли също така дали конкурентното право е достатъчно, за да попречи на появата на господстващо положение на пазара и съмнителни договорни практики.

Жизненоважно е да се засили позицията на селскостопанските производители и техните организации във веригата за хранителни доставки, за да се гарантират по-добри приходи от пазарите. ЕИСК приветства разширяването на обхвата на продуктите, свързани с признаването на организациите на производителите, техните сдружения и междусекторни организации. Освен това от първостепенно значение е да бъдат адаптирани правилата на ЕС в областта на конкуренцията, за да се даде възможност на организациите на производителите и кооперациите да затвърдят позициите си на пазара. За да се засили пазарното влияние на селскостопанските производители в рамките на веригата за производство на храни, ЕИСК счита за необходимо да се създадат условия за разработване на къси вериги за доставка под пряко управление на селскостопанските производители.

ЕИСК счита, че ОСП следва да бъде предпочитаният инструмент за създаване на съюзи с потребителите, който да предоставя подходяща информация за начина, по който са произведени хранителните продукти по веригата на стойността или през жизнения им цикъл. Трябва да има възможност за ясно проследяване на продуктите от потребителя, който може да бъде най-добрият съюзник за постигане на по-устойчиво европейско производство на селскостопански хранителни продукти, което щади околната среда и създава по-добри работни места.
